

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Supplementary Examination: March/April-2023

History (Optional) Paper-V

HISO5: History of Modern Maharashtra (1960-2000)

Day and Date: Wednesday, 05/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The Second Co-operative Act was passed by the Indian Government in -----
A) 1918 B) 1920 C) 1912 D) 1904
- 2 ----- is known as the financial capital of India.
A) Mumbai B) Pune C) Nagpur D) Aurangabad
- 3 In The first general election, ----- was appointed Deputy Minister of Revenue in the Madhya Pradesh Cabinet.
A) Vasant Rao Naik B) Vitthal Rao Vikhe-Patil C) Vasantdada Patil D) Yeshwantrao Chavan
- 4 Maharashtra's first agricultural University was established on a merit basis in ..... at Rahuri in Nagar district.
A) 1967 B) 1968 C) 1969 D) 1970
- 5 Industries based on agricultural products are-----
A) Textile industry B) Sugar industry C) Oilmills D) Tobacco processing industry
A) A and B B) A and D C) A, B and C D) All of the above
- 6 Muslim Women's Council was held in Pune in the year .....
- 7 The movement of the first dam victims in Maharashtra was started by----- through the medium of Ukai Dam
A) Com. Dange B) Senapati Bapat C) Com. Sharad Patil D) None of these
- 8 ..... organization was established in 1986 under the leadership of Com. Vijay Satpute
A) Satyashodhak Kashtakari Mahila Sanghatana B) Satyashodhak Bigari Kamgar Sanghatana
C) Gramin Kashtakari, Shetmajur Sanghatana D) Vidyarthi Sanghatana
- 9 Which of the following leaders gave the slogan, 'First rehabilitation then dam'
A) Dr. Baba Adhav B) Datta Deshmukh C) Comrade S.S. Dange D) Bhausaheb Patil
- 10 ----- established Swabhimani Shetkari Sanghatana.
A) Sadabhau Khot B) Raghunathdada Patil C) Raju Shetty D) Ajit Navale
- 11 The first Navodaya Vidyalaya started in Maharashtra at-----
A) Aurangabad B) Amravati C) Nagpur D) Solapur

12 Shivaji University, Kolhapur was established in the year-----

- A) 1962 B) 1963 C) 1964 D) 1965

13 Mumbai University was established in the year-----

- A) 1854 B) 1855 C) 1856 D) 1857

14 ----- was the chief minister of Maharashtra at the time of the name extension of Marathwada University

- A) Yashwantrao Chavan B) Shankarrao Chavan C) Shard Pawar D) Barr. Babasaheb Bhosale

15 In the -----year the Maharashtra state secondary board established

- A) 1965 B) 1966 C) 1967 D) 1968

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 First Cooperative Act (1904)
- 2 Consequences of Commercialization of Agriculture
- 3 Dalit Panther
- 4 Educational scheme for girls

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Mention Types of Natural Disasters
- 2 Com. Explain Sharad Patil's thoughts on Incarnation
- 3 Give detailed information about the employment guaranty scheme
- 4 Explain the educational contribution of Karmaveer Bhaurao Patil

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the work of Muslim Satyashodhak Samaj
- 2 Take a review of higher and technical education in Maharashtra

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारत सरकारने -----साली दुसरा सहकार कायदा पास केला
अ) १९१८ ब) १९२० क) १९२२ ड) १९०४
- 2 महाराष्ट्रातील -----हे शहर भारताची आर्थिक राजधानी म्हणून ओळखले जाते
अ) मुंबई ब) पुणे क) नागपूर ड) औरंगाबाद
- 3 पहिल्या सार्वत्रिक निवडणुकीत मध्यप्रदेश मंत्रिमंडळात महसूल खात्याचे उपमंत्री म्हणून -----यांची नियुक्ती झाली.
अ) वसंतरावनाईक ब) विठ्ठलराव विखे पाटील क) वसंतदादा पाटील ड) यशवंतराव चव्हाण
- 4 महाराष्ट्राचे पहिले कृषी विद्यापीठ गुणवत्तेच्या आधारावर नगर जिल्ह्यात राहुरी येथे .....स्थापन करण्यात आले.
अ) १९६७ ब) १९६८ क) १९६९ ड) १९७०

- 5 कृषी उत्पादनावर आधारित उद्योग -----
 अ) कापडउद्योग ब) साखरउद्योग क) तेलगिरण्या ड) तंबाखू प्रक्रिया उद्योग
 अ) अ व ब ब) अ व ड क)
- 6 .....साली पुणे येथे मुस्लीम महिला परिषद भरविण्यात आली होती.
 अ) १९७१ ब) १९७२ क) १९७३ ड) १९७४
- 7 महाराष्ट्रातील पहिली धरणग्रस्तांची चळवळ उकाई धरणाच्या माध्यमातून .....यांनी सुरु केली.
 अ) कॉ. डांगे ब)सेनापती बापट क) कॉ. शरद पाटील ड)यापैकी नाही.
- 8 कॉ. विजय सातपुते यांच्या नेतृत्वाखाली १९८६ मध्ये .....या संघटनेची स्थापना करण्यात आली
 अ) सत्यशोधक कष्टकरी महिला संघटना ब) सत्यशोधक बिगारी कामगार संघटना क) ग्रामीण कष्टकरी, शेतमजूर संघटना ड) विद्यार्थी संघटना
- 9 'प्रथम पुनर्वसन मग धरण' ही घोषणा कोणत्या नेत्याने दिली.
 अ) डॉ.बाबा आढाव ब) दत्ता देशमुख क) कॉ.एस.ए.डांगे ड) भाऊसाहेब पाटील
- 10 स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेची स्थापना ..... यांनी केली
 अ)सदाभाऊ खोत ब)रघुनाथदादा पाटील क)राजू शेटी ड)अजित नवले
- 11 महाराष्ट्रातील पहिले नवोदय विद्यालय ----- येथे स्थापन झाले
 अ) औरंगाबाद ब)अमरावती क) नागपूर ड) सोलापूर
- 12 शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर या विद्यापीठाची स्थापना ..... यावर्षी झाली
 अ) १९६२ ब) १९६३ क) १९६४ ड) १९६५
- 13 मुंबई विद्यापीठाची स्थापना ..... यावर्षी झाली
 अ) १८५४ ब) १८५५ क) १८५६ ड) १८५७
- 14 मराठवाडा विद्यापीठ नामविस्तारा वेळी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री -----हे होते.
 अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि.बाबासाहेब भोसले
- 15 महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक मंडळाची स्थापना -----या वर्षी झाली अ) १९६५ ब) १९६६ क) १९६७ ड) १९६८

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 पहिला सहकारी कायदा
- 2 शेतीच्या व्यापारीकरणाचे परिणाम
- 3 दलित पॅंथर
- 4 मुलींसाठी शैक्षणिक योजना

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 नैसर्गिक आपत्तीचे प्रकार सांगा
- 2 कॉ. शरद पाटील याचे अवतारवादाबद्दलचे विचार स्पष्ट करा
- 3 रोजगार हमी योजनेविषयी माहिती लिहा
- 4 कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे शैक्षणिक योगदान स्पष्ट करा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मुस्लीम सत्यशोधक समाजाचे कार्य स्पष्ट करा
- 2 महाराष्ट्रातील उच्च व तांत्रिक शिक्षणाचा आढावा घ्या.

History (Optional) Paper-V

HISO5: History of Modern Maharashtra (1960-2000)

Day and Date: Wednesday, 05/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 भारत सरकारने -----साली दुसरा सहकार कायदा पास केला

अ) १९१८ ब) १९२० क) १९१२ ड) १९०४

Option 3

2 महाराष्ट्रातील -----हे शहर भारताची आर्थिक राजधानी म्हणून ओळखले जाते

अ) मुंबई ब) पुणे क) नागपूर ड) औरंगाबाद

Option 1

3 पहिल्या सार्वत्रिक निवडणुकीत मध्यप्रदेश मंत्रिमंडळात महसूल खात्याचे उपमंत्री म्हणून -----यांची नियुक्ती झाली.

अ) वसंतरावनाईक ब) विठ्ठलराव विखे पाटील क) वसंतदादा पाटील ड) यशवंतराव चव्हाण

Option 1

4 महाराष्ट्राचे पहिले कृषी विद्यापीठ गुणवत्तेच्या आधारावर नगर जिल्ह्यात राहुरी येथे .....स्थापन करण्यात आले.

अ) १९६७ ब) १९६८ क) १९६९ ड) १९७०

Option 2

5 कृषी उत्पादनावर आधारित उद्योग -----

अ) कापडउद्योग ब) साखरउद्योग क) तेलगिरण्या ड) तंबाखू प्रक्रिया उद्योग

अ) अ व ब ब) अ व ड क)

Option 4

6 .....साली पुणे येथे मुस्लीम महिला परिषद भरविण्यात आली होती.

अ) १९७१ ब) १९७२ क) १९७३ ड) १९७४

Option 4

7 महाराष्ट्रातील पहिली धरणग्रस्तांची चळवळ उकाई धरणाच्या माध्यमातून .....यांनी सुरु केली.

अ) कॉ. डांगे ब) सेनापती बापट क) कॉ. शरद पाटील ड) यापैकी नाही.

Option 3

8 कॉ. विजय सातपुते यांच्या नेतृत्वाखाली १९८६ मध्ये .....या संघटनेची स्थापना करण्यात आली

अ) सत्यशोधक कष्टकरी महिला संघटना ब) सत्यशोधक बिगारी कामगार संघटना क) ग्रामीण कष्टकरी, शेतमजूर संघटना ड) विद्यार्थी संघटना

Option 2

9 'प्रथम पुनर्वसन मग धरण' ही घोषणा कोणत्या नेत्याने दिली.

अ) डॉ. बाबा आढाव ब) दत्ता देशमुख क) कॉ. एस. ए. डांगे ड) भाऊसाहेब पाटील

Option 2

10 स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेची स्थापना ..... यांनी केली

अ) सदाभाऊ खोत ब) रघुनाथदादा पाटील क) राजू शेटी ड) अजित नवले

Option 3

11 महाराष्ट्रातील पहिले नवोदय विद्यालय ----- येथे स्थापन झाले

अ) औरंगाबाद ब) अमरावती क) नागपूर ड) सोलापूर

Option 2

12 शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर या विद्यापीठाची स्थापना ..... यावर्षी झाली

अ) १९६२ ब) १९६३ क) १९६४ ड) १९६५

Option 1

13 मुंबई विद्यापीठाची स्थापना ..... यावर्षी झाली

अ) १८५४ ब) १८५५ क) १८५६ ड) १८५७

Option 4

14 मराठवाडा विद्यापीठ नामविस्तारा वेळी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री -----हे होते.

अ) यशवंतराव चव्हाण ब) शंकरराव चव्हाण क) शरद पवार ड) बॅरि.बाबासाहेब भोसले

Option 3

15 महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक मंडळाची स्थापना -----या वर्षी झाली अ) १९६५ ब) १९६६ क) १९६७ ड) १९६८

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 पहिला सहकारी कायदा

Ans:

2 शेतीच्या व्यापारीकरणाचे परिणाम

Ans:

3 दलित पॅंथर

Ans:

4 मुलींसाठी शैक्षणिक योजना

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 नैसर्गिक आपत्तीचे प्रकार सांगा

Ans:

2 कॉ. शरद पाटील याचे अवतारवादाबद्दलचे विचार स्पष्ट करा

Ans:

3 रोजगार हमी योजनेविषयी माहिती लिहा

Ans:

4 कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे शैक्षणिक योगदान स्पष्ट करा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मुस्लीम सत्यशोधक समाजाचे कार्य स्पष्ट करा

Ans:

2 महाराष्ट्रातील उच्च व तांत्रिक शिक्षणाचा आढावा घ्या.

Ans:

*****

